

Wymagania na poszczególne oceny do historii dla szkoły podstawowej w kl. 7

Opracowanie: Bożenna Malinowska

Materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I: Europa po kongresie wiedeńskim						
<p>1. Kongres wiedeński</p> <ul style="list-style-type: none"> – okoliczności zwołania kongresu wiedeńskiego – uczestnicy kongresu wiedeńskiego i ich rola w podejmowaniu decyzji – „sto dni” Napoleona, jego klęska pod Waterloo i ostateczny upadek cesarza Francuzów – postanowienia kongresu wiedeńskiego – zmiany ustrojowe i terytorialne – Świąte Przymierze – jego cele i uczestnicy – znaczenie terminów: <i>restauracja, legitymizm, równowaga europejska</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia decyzje kongresu wiedeńskiego w odniesieniu do Europy, w tym do ziem polskich (XIX.1) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>restauracja, legitymizm, równowaga europejska</i>; – zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815); – wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim; – podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Świąte Przymierze; – zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świątego Przymierza (IX 1815); – prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego; – przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Związek Niemiecki; – zna datę „stu dni” Napoleona (III–VI 1815); – identyfikuje postać Aleksandra I; – przedstawia i wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu „sto dni”; – identyfikuje postacie: Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III, Aleksandra I; – omawia przebieg „stu dni” Napoleona; – ocenia zasady, na których podstawie stworzono ład wiedeński; – przedstawia działalność Świątego Przymierza. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju; – ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński; – ocenia działalność Świątego Przymierza; – wyjaśnia, dlaczego Turcja nie przystąpiła do Świątego Przymierza.

<p>2. Rewolucja przemysłowa</p> <ul style="list-style-type: none"> – przyczyny rewolucji przemysłowej – uwarunkowania i kierunki rozwoju przemysłu w Europie – pierwsze wielkie ośrodki przemysłowe w Europie – rozwój transportu – skutki gospodarcze rewolucji przemysłowej – wynalazki XIX w. – elektryczność i początki telekomunikacji – znaczenie terminów: <i>fabryka, industrializacja, urbanizacja, kapitaliści, kapitalizm</i> – postacie historyczne: James Watt, Michael Faraday, Samuel Morse 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje najważniejsze przejawy rewolucji przemysłowej (wynalazki i ich zastosowania, obszary uprzemysłowienia, zmiany struktury społecznej i warunków życia) (XIX.2) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja przemysłowa, maszyna parowa, manufaktura</i>; – zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763); – identyfikuje postać Jamesa Watta; – wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, urbanizacja, kapitalizm; – identyfikuje postacie: Samuela Morse’a; – wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej; – omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: skonstruowania telegrafu (1837); – identyfikuje postać Michaela Faradaya jako konstruktora silnika elektrycznego; – zna zasady kapitalizmu; – wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy; – przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa, metropolia; – przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji; – wyjaśnia znaczenie wynaleźnia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji; – opisuje sposób działania maszyny parowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w.; – ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.
<p>3. Nowe idee polityczne</p> <ul style="list-style-type: none"> – nowe ideologie: liberalizm, konserwatyzm, socjalizm i komunizm 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia główne założenia nowoczesnych ruchów politycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ideologia</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Henriego de Saint-Simona, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wolna konkurencja, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne i polityczne

<ul style="list-style-type: none"> – teoretycy nowych ideologii – aspekty gospodarcze i społeczno-polityczne nowych ideologii – narodziny ruchu robotniczego – związki zawodowe – znaczenie terminów: <i>ideologia, wolna konkurencja, strajk, związek zawodowy</i> – postacie historyczne: Adam Smith, Edmund Burke, Robert Owen, Karol Marks 	(socjalizm, ruch ludowy, ruch narodowy) (XXIII.4)	<i>proletariat, strajk, fabrykanci;</i> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia ideologie społeczno-polityczne w XIX wieku. 	<i>liberalizm, konserwatyzm, socjalizm, komunizm, związek zawodowy;</i> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Edmunda Burke’a, Karola Marksa, Adama Smitha; – charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu. 	Roberta Owena, Fryderyka Engelsa; <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia warunki pracy dzieci w XIX wiecznych fabrykach; – przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego. 	liberalizm ekonomiczny, <i>manifest komunistyczny;</i> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę wydania <i>Manifestu komunistycznego</i> (1848); – wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami; – wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego. 	w pierwszej połowie XIX w.;
---	---	--	--	---	--	-----------------------------

Rozdział II: Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim

1. Po upadku Księstwa Warszawskiego <ul style="list-style-type: none"> – podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim – podstawowe zasady ustrojowe w Królestwie Polskim, Wielkim Księstwie Poznańskim i Rzeczypospolitej Krakowskiej – sytuacja społeczno-gospodarcza Polaków w zaborach pruskim, austriackim i w Królestwie Polskim 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje okres konstytucyjny Królestwa Polskiego – ustrój, osiągnięcia w gospodarce, kulturze i edukacji (XX.1) – omawia położenie Polaków w zaborach pruskim i austriackim, na 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>uwłaszczenie</i>; – zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815); – wymienia ustalenia kongresu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>autonomia, Galicja, unia personalna</i>; – charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego; – wymienia organy władzy określone 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: namiestnik, protektorat; – identyfikuje postacie: Aleksandra I, Wielkiego księcia Konstantego; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848); – wskazuje na mapie najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim; – ocenia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego; – wymienia wady i zalety ustroju Królestwa Polskiego.
--	---	--	--	--	--	---

<p>– reformy Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w Królestwie Polskim</p> <p>– reformy uwłaszczeniowe w zaborze pruskim i austriackim</p> <p>– znaczenie terminu: <i>autonomia</i>, <i>protektorat</i></p> <p>– znaczenie terminu: <i>ziemie zabrane</i></p>	<p>obszarze ziem zabranych oraz w Rzeczypospolitej Krakowskiej (XX.3)</p>	<p>wiedeńskiego w sprawie ziem polskich.</p>	<p>w konstytucji Królestwa Polskiego;</p> <p>– wymienia reformy Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego;</p> <p>– wymienia ośrodki przemysłowe w Królestwie Polskim;</p> <p>– wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim.</p>	<p>– charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego;</p> <p>– opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej;</p> <p>– charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego i zaboru austriackiego oraz Królestwa Polskiego;</p> <p>– omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim i austriackim.</p>	<p>okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim;</p> <p>– porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami.</p>	
--	---	--	--	---	---	--

<p>2. Powstanie listopadowe</p> <ul style="list-style-type: none"> – znaczenie terminów: <i>cenzura, konspiracja, kaliszanie</i> – przyczyny wybuchu powstania listopadowego – przebieg powstania i charakterystyka władz powstańczych – wojna polsko-rosyjska – wielkie bitwy powstania listopadowego – walki powstańcze poza Królestwem Polskim – przyczyny klęski powstania listopadowego – znaczenie terminów: <i>noc listopadowa, detronizacja, dyktator</i> – postacie historyczne: Piotr Wysocki, Emilia Plater, Józef Sowiński, car Mikołaj I 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, charakter zmagania i następstwa powstania (XX.2) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu noc listopadowa; – zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830); – identyfikuje postać Piotra Wysockiego; – wymienia przyczyny powstania listopadowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>cenzura, kaliszanie, konspiracja, dyktator</i>; – identyfikuje postacie: Aleksandra I, Józefa Chłopickiego, Mikołaja I; – wymieni miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; – omawia przyczyny klęski powstania listopadowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko-rosyjskiej (II–X 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6–7 IX 1831); – identyfikuje postacie: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater; – wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; – wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I; – opisuje przebieg nocy listopadowej – charakteryzuje poczynania władz 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: bitwy pod Stoczkiem (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831); – identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego; – wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty; – opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej; – przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności; 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej i nielegalnej; – ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia.
---	---	--	--	--	--	--

				powstańców do wybuchy wojny polsko-rosyjskiej;	– przedstawia przebieg walk powstańców poza Królestwem Polskim.	
<p>3. Polacy po powstaniu listopadowym</p> <p>– rozmiary i znaczenie Wielkiej Emigracji</p> <p>– skutki powstania listopadowego w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych – represje powstaniowe</p> <p>– zmiany ustrojowe w Królestwie Polskim</p> <p>– początki rusyfikacji</p> <p>– represje w zaborze pruskim</p> <p>– znaczenie terminów: <i>Statut organiczny, kontrybucja, Kościół greckokatolicki, rusyfikacja, katorga</i></p>	<p>– charakteryzuje znaczenie Wielkiej Emigracji (XX.4)</p> <p>– przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, charakter zmagania i następstwa powstania (XX.2)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rusyfikacja, Wielka Emigracja</i>;</p> <p>– identyfikuje postaci: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego;</p> <p>– wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji;</p> <p>– wymienia główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego;</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zsyłka, represja</i>;</p> <p>– identyfikuje postać Zygmunta Krasińskiego;</p> <p>– wymienia formy działalności Polaków na emigracji;</p> <p>– omawia przykłady polityki władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Statut organiczny, kontrybucja</i>;</p>	<p>– zna datę wprowadzenia Statutu organicznego (1832);</p> <p>– omawia represje powstaniowe w zaborze pruskim;</p>	<p>– zna daty: wprowadzenia rosyjskiego kodeksu karnego w Królestwie Polskim (1847);</p> <p>– opisuje działalność kulturalną Polaków na emigracji;</p> <p>– ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków po upadku powstania listopadowego.</p>

		– wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego.				
<p>4. [5.] Kultura polska pod zaborami</p> <p>– kultura polska i oświata w zaborach pruskim, austriackim i w Rzeczypospolitej Krakowskiej</p> <p>– kultura polska po rozbiorach</p> <p>– idee romantyzmu</p> <p>– osiągnięcia kultury polskiej doby romantyzmu</p> <p>– polski mesjanizm</p> <p>– początki badań historii Polski</p> <p>– znaczenie terminów: <i>racjonalizm, romantyzm, mesjanizm</i></p> <p>– postacie historyczne: Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Andrzej Towiański, Artur Grottger, Joachim Lelewel</p>	– charakteryzuje znaczenie Wielkiej Emigracji (XX.4)	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm;</p> <p>– identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina;</p> <p>– wymienia poglądy romantyków.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>racjonalizm, mesjanizm</i>;</p> <p>– identyfikuje postacie: Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego;</p> <p>– wymienia przykłady dzieł polskich romantyków;</p> <p>– wymienia przykłady szkół działających w Królestwie Polskim.</p>	<p>– identyfikuje postać: Joachima Lelewela, Artura Grottgera;</p> <p>– charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm;</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami.</p>	<p>– identyfikuje postacie: Andrzeja Towiańskiego, Artura Grottgera, Antoniego Malczewskiego;</p> <p>– przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości.</p>	<p>– zna datę: otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817), otwarcia Uniwersytetu Warszawskiego (1816);</p> <p>– ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków</p>
Rozdział III: Europa i świat po Wiosnie Ludów						
<p>1. Stany Zjednoczone w XIX wieku</p> <p>– rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych</p>	– prezentuje przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych (XXII.2)	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>secesja, Północ, Południe, dyskryminacja</i> ;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wojna secesyjna, Konfederacja, Unia</i> ;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>taktyka spalonej ziemi, abolicjonizm</i> ,	– zna daty: bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI	– ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych.

<ul style="list-style-type: none"> – rozwój demograficzny, napływ imigrantów, osadnictwo i los rdzennych mieszkańców Ameryki Północnej – dualizm gospodarczy i polityczny Stanów Zjednoczonych w połowie XIX w. – problem niewolnictwa i ruch abolicjonistyczny – przyczyny i przebieg wojny secesyjnej – skutki wojny domowej – znaczenie terminów: <i>abolicjonizm, secesja, Unia, Konfederacja, dyskryminacja</i> – postać historyczna: Abraham Lincoln 		<ul style="list-style-type: none"> – zna datę wojny secesyjnej (1861–1865); – identyfikuje postać Abrahama Lincolna; – wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863); – identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta; – charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa; – wymienia skutki wojny secesyjnej. 	<p><i>demokraci, republikanie;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861); – opisuje przebieg wojny secesyjnej; – wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa; – dzieli skutki wojny secesyjnej na: społeczne, polityczne i gospodarcze. 	<p>1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861);</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.; – porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa. 	
<p>2. Zjednoczenie Włoch i Niemiec</p> <ul style="list-style-type: none"> – rola Piemontu w procesie jednoczenia Włoch 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje procesy zjednoczeniowe 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>wyprawa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: bitew pod Magentą i Solferino (1859), 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny Piemontu z Austrią (1859), 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia metody stosowane przez Ottona Bismarcka i

<p>– przebieg wojny z Austrią i rola Francji w procesie jednoczenia Włoch</p> <p>– wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”</p> <p>– zjednoczenie Włoch i powstanie Królestwa Włoch</p> <p>– koncepcje zjednoczenia Niemiec</p> <p>– rola Prus w procesie jednoczenia Niemiec – polityka Ottona von Bismarcka</p> <p>– wojny Prus z Danią, Austrią i Francją oraz ich znaczenie dla poszerzania wpływów pruskich w Niemczech</p> <p>– proklamacja Cesarstwa Niemieckiego</p> <p>– znaczenie terminów: „<i>czerwone koszule</i>”</p> <p>– postacie historyczne: Wiktor Emanuel II, Giuseppe Garibaldi, Otto von Bismarck, Wilhelm I</p>	<p>Włoch i Niemiec (XXII.1)</p>	<p>powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871);</p> <p>– identyfikuje postać Giuseppe Garibaldiego;</p> <p>– wymienia, jakie wojny stoczono podczas jednoczenia Niemiec;</p> <p>– wymienia wydarzenia, które doprowadziły do zjednoczenia Włoch.</p>	<p>„<i>tysiąca czerwonych koszul</i>”;</p> <p>– zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870-1871);</p> <p>– identyfikuje postacie: Wilhelma I, Wiktora Emanuela II, Ottona von Bismarcka;</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi;</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck.</p>	<p>wojny Prus i Austrii z Danią (1864), bitwy pod Sadową (1866), bitwy pod Sedanem (1870);</p> <p>– przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy;</p> <p>– opisuje przebieg procesu jednoczenia Niemiec;</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch;</p> <p>– omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec;</p> <p>– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej.</p>	<p>wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870);</p> <p>– identyfikuje postacie: Henriego Dunant’a;</p> <p>– wskazuje na mapie etapy jednoczenia Włoch i Niemiec.</p>	<p>Giuseppe Garibaldiego w procesie jednoczenia swoich państw.</p>
---	---------------------------------	--	--	---	---	--

<p>3. Kolonializm w XIX wieku</p> <ul style="list-style-type: none"> – przyczyny ekspansji kolonialnej w XIX w. – kolonizacja Afryki – polityka kolonialna w Azji – gospodarcza i społeczna rola kolonii w XIX w. – konflikty kolonialne – imperium kolonialne Wielkiej Brytanii – znaczenie terminu <i>kolonializm</i>, <i>wojny burskie</i> – postacie historyczne: królowa Wiktoria 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny, zasięg i następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX wieku (XXII.3) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>kolonializm</i>, <i>metropolia</i>; – identyfikuje postać królowej Wiktorii; – wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>kompania handlowa</i> – wskazuje państwa, które posiadały najwięcej kolonii; – wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekspansja</i>, <i>eksterminacja</i>, <i>Kompania Wschodnioindyjska</i>; – wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w.; – wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych; – przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych; – przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji; – wskazuje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powstanie sipajów</i>, <i>wojny opiumowe</i>, <i>wojny burskie</i>, <i>powstanie bokserów</i>; – porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw.
---	--	---	---	---	---	---

				konfliktów kolonialnych.		
<p>4. Przemiany polityczno-społeczne w Europie.</p> <ul style="list-style-type: none"> – demokratyzacja życia politycznego – rozwój ruchu robotniczego – narodziny nurtu socjaldemokratycznego – ideologia anarchistyczna – początki chrześcijańskiej demokracji – rozwój ideologii nacjonalistycznych – wpływ przemian cywilizacyjnych na proces emancypacji kobiet – znaczenie terminów: <i>społeczeństwo industrialne, anarchizm, nacjonalizm, syjonizm, emancypacja, sufrażystki</i> – postać historyczna: papież Leon XIII 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia nowe idee polityczne i zjawiska kulturowe, w tym początki kultury masowej i przemiany obyczajowe (XXII.4) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>system republikański, monarchia parlamentarna, demokratyzacja</i>; – wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji; – wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>socjaldemokracja, chrześcijańska demokracja (chadecja), emancypantki, sufrażystki</i>; – identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII; – wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>nacjonalizm, szowinizm, syjonizm</i>; – przedstawia założenia programowe socjalistów; – charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji; – przedstawia cele i metody działania anarchistów; – omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami; – wyjaśnia, jakie okoliczności 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>solidaryzm społeczny, społeczeństwo industrialne, Międzynarodówka, encyklika</i>; – zna datę ogłoszenia encykliki <i>Rerum novarum</i> (1891); – przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych; – przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy (1889); – porównuje systemy ustrojowe w XIX-wiecznej Europie.

				wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet.		
<p>5. Postęp techniczny i kultura przełomu XIX i XX wieku</p> <p>– teoria ewolucji i jej znaczenie dla rozwoju nauki</p> <p>– rozwój nauk przyrodniczych oraz medycyny i higieny w drugiej połowie XIX w.</p> <p>– odkrycia z dziedziny fizyki – promieniotwórczość pierwiastków</p> <p>– rozwój komunikacji i środków transportu</p> <p>– budowa wielkich kanałów morskich i ich znaczenie (Kanał Sueski i Panamski)</p> <p>– nowe nurty w literaturze, malarstwie, muzyce i architekturze drugiej połowy XIX w. (impresjonizm, secesja)</p> <p>– postacie historyczne: Karol Darwin, Maria Skłodowska-Curie, Ludwik Pasteur, bracia Wright, bracia Lumière</p> <p>– narodziny kultury masowej (radio, kino)</p> <p>– upowszechnienie sportu i kultury fizycznej</p> <p>– znaczenie terminów: <i>realizm, naturalizm, impresjonizm, historyzm, secesja</i></p>	<p>– wymienia nowe idee polityczne i zjawiska kulturowe, w tym początki kultury masowej i przemiany obyczajowe (XXII.4)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teoria ewolucji, promieniowanie X, kultura masowa;</i></p> <p>– identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie;</p> <p>– wymienia odkrycia naukowe, przełomu XIX i XX wieku;</p> <p>– przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej;</p> <p>– wymienia nowe kierunki w sztuce i architekturze.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>pasteryzacja;</i></p> <p>– zna datę ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859),</p> <p>– identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie, Ludwika Pasteura, Auguste’a i Louisa Lumière, Claude Moneta, Rudolfa Diesela;</p> <p>– przedstawia założenia teorii ewolucji;</p> <p>– wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne;</p> <p>– wymienia wynalazki, które</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>secesja, realizm, impresjonizm, naturalizm, kubizm;</i></p> <p>– identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Wilhelma Roentgena, Charelsa Dickensa, Pierre’a Curie;</p> <p>– charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu;</p> <p>– charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze;</p> <p>– wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów;</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>historyzm, symbolizm, futuryzm, ekspresjonizm;</i></p> <p>– zna datę pierwszych igrzysk olimpijskich (1896);</p> <p>– identyfikuje postacie: Émile’a Zoli, Roberta Kocha, Karla Benza, Gottlieba Daimlera,</p> <p>– wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w.;</p>	<p>– ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu;</p> <p>– ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji;</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób podglądy pozytywistów wpłynęły na literaturę i sztukę przełomu XIX i XX w.</p>

			miały wpływ na rozwój medycyny i higieny.	– wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.;		
				– przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.		
Rozdział IV: Ziemie polskie po Wiośnie Ludów						
<p>1. Powstanie styczniowe</p> <p>– początki idei pracy organicznej na ziemiach polskich</p> <p>– odwilż posewastopolska w Rosji i Królestwie Polskim</p> <p>– manifestacje patriotyczne i „rewolucja moralna” – wzrost aktywności politycznej polskiego społeczeństwa</p> <p>– stronnictwa polityczne w Królestwie Polskim – „biali” i „czerwoni”</p> <p>– polityka A. Wielopolskiego i jego reformy</p> <p>– bezpośrednie przyczyny i okoliczności wybuchu powstania styczniowego</p> <p>– wymowa i znaczenie manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego</p>	<p>– omawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny powstania, (XXI.1)</p> <p>– dokonuje charakterystyki działań powstańczych z uwzględnieniem, jeśli to możliwe, przebiegu powstania w swoim regionie (XXI.2)</p> <p>– omawia uwłaszczenie chłopów w zaborze rosyjskim oraz porównuje z</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>praca organiczna, branka, dyktator</i>;</p> <p>– zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864);</p> <p>– identyfikuje postać Romualda Traugutta;</p> <p>– wymienia założenia pracy organicznej;</p> <p>– określa przyczyny powstania styczniowego;</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „<i>czerwoni</i>”, „<i>biali</i>”, <i>wojna partyzancka, ukaz</i>;</p> <p>– identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza;</p> <p>– wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej;</p> <p>– przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych”;</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>odwilż (wiosna) posewastopolska</i>;</p> <p>– identyfikuje postacie: Jarosława Dąbrowskiego, Leopolda Kronenberga;</p> <p>– zna datę ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863);</p> <p>– charakteryzuje odwilż</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu „<i>rewolucja moralna</i>”;</p> <p>– zna daty: aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863);</p> <p>– identyfikuje postacie: Andrzeja Zamoyskiego, Józefa Hauke-Bosaka;</p>	<p>– ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego;</p> <p>– ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego.</p>

<p>– przebieg i charakter walk powstańczych w Królestwie Polskim i na Litwie</p> <p>– rola dyktatorów i Rządu Narodowego</p> <p>– kwestia chłopska podczas powstania styczniowego – dekret cara o uwłaszczeniu</p> <p>– znaczenie terminów: „<i>rewolucja moralna</i>”, <i>biali</i>, <i>czzerwoni</i>, <i>branka</i>, <i>dyktator</i>, <i>państwo podziemne</i>, <i>wojna partyzancka</i></p> <p>– postacie historyczne: Aleksander Wielopolski, Romuald Traugutt, Ludwik Mierosławski</p>	<p>uwłaszczeniem w pozostałych zaborach (XXI.3)</p>	<p>– wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego.</p>	<p>– przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego;</p> <p>– wskaże na mapie miejsca walk powstańczych;</p> <p>– omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim.</p>	<p>posewastopolską w Królestwie Polskim;</p> <p>– wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”;</p> <p>– omawia cele manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego;</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska.</p>	<p>– wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu powstania;</p> <p>– porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych”.</p>	
<p>2. Po powstaniu styczniowym</p> <p>– represje wobec uczestników powstania styczniowego</p> <p>– likwidacja odrębności Królestwa Polskiego i polityka Rosji na ziemiach zabranych</p> <p>– polityka rusyfikacji urzędów i szkolnictwa</p> <p>– represje wobec Kościoła katolickiego i unickiego</p> <p>– sposoby oporu Polaków przed polityką rusyfikacji</p>	<p>– charakteryzuje formy represji popowstaniowych (XXI.4)</p> <p>– omawia politykę zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej – [...] germanizacja, autonomia galicyjska (XXIII.1)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rusyfikacja</i>, <i>germanizacja</i>;</p> <p>– identyfikuje postać Michała Drzymały;</p> <p>– wymienia bezpośrednie represje wobec uczestników</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>trójjózalizm</i>, <i>Kraj Przywiślański</i>, <i>autonomia</i>, <i>strajk szkolny</i>, <i>rugie pruskie</i>;</p> <p>– zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901);</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kibitka</i>, <i>tajne komplety</i>, <i>Komisja Kolonizacyjna</i>, <i>Hakata</i>;</p> <p>– identyfikuje postacie: Ottona von Bismarcka,</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Uniwersytet Latający</i>, <i>Towarzystwo Czytelni Oświatowych</i>, <i>nowela osadnicza</i>, <i>ustawa kagańcowa</i>;</p> <p>– zna datę ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904),</p>	<p>– ocenia politykę caratu wobec ludności polskiej na ziemiach zabranych;</p> <p>– ocenia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji i germanizacji;</p>

<p>– znaczenie terminów: <i>rusyfikacja, Uniwersytet Latający, tajne komplety, kibitka, trójlojalizm</i></p> <p>– polityka germanizacji w zaborze pruskim – rugi pruskie</p> <p>– autonomia Galicji i jej przejawy – polonizacja oświaty i rozwój kultury</p> <p>– postawy Polaków wobec polityki zaborców w zaborze pruskim i austriackim</p> <p>– świadomość narodowa Polaków pod zaborami i proces powstawania nowoczesnego narodu polskiego</p> <p>– znaczenie terminów: <i>rugi pruskie, Komisja Kolonizacyjna, Kulturkampf, ustawa kagańcowa, strajk szkolny, germanizacja, rusyfikacja</i></p> <p>– postać historyczna: Michał Drzymała</p>	<p>– opisuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców – trójlojalizm, praca organiczna, ruch spółdzielczy (XXIII.2)</p> <p>– opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków (XXIII.3)</p>	<p>powstania styczniowego;</p> <p>– charakteryzuje politykę germanizacji.</p>	<p>– identyfikuje postać Marii Konopnickiej;</p> <p>– wymienia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji;</p> <p>– przedstawia przykłady rusyfikacji i germanizacji ziem zabranych;</p> <p>– wymienia instytucje autonomiczne w Galicji.</p>	<p>Piotra Wawrzyniaka;</p> <p>– zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886);</p> <p>– omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem;</p> <p>– omawia postawę Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji;</p>	<p>– przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie;</p>	<p>– ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia narodowego.</p>
<p>3. Zmiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich</p> <p>– przemiany gospodarcze i społeczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.</p> <p>– specyfika sytuacji gospodarczej poszczególnych zaborów.</p> <p>– inne narodowości na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej</p> <p>– postęp cywilizacyjny na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.</p>	<p>– opisuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców – trójlojalizm, praca organiczna, ruch spółdzielczy (XXIII.2)</p> <p>– opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>emigracja zarobkowa, robotnicy</i>;</p> <p>– identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego;</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.;</p> <p>– wymienia grupy społeczne, które</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>burżuazja, inteligencja, ziemiaństwo</i>;</p> <p>– zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864);</p> <p>– wymienia przykłady przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady;</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe</i>;</p> <p>– zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją (1851);</p> <p>– identyfikuje postać Franciszka Stefczyka;</p>	<p>– porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów;</p> <p>– zna datę zakończenia budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848);</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i</p>	<p>– ocenia postawy Polaków wobec różnych problemów związanych z rozwojem gospodarczym ziem polskich pod zaborami;</p>

<p>– znaczenie terminów: <i>emigracja zarobkowa, ziemiaństwo</i></p> <p>– postacie historyczne: Hipolit Cegielski, Ignacy Łukasiewicz, Franciszek Stefczyk</p>	<p>narodowej Polaków (XXIII.3)</p>	<p>wykształcili się w społeczeństwie polskim w XIX w.</p>	<p>– charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji;</p> <p>– omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w.</p>	<p>– przedstawia rozwój i rolnictwa w zaborze rosyjskim;</p> <p>– omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego;</p> <p>– omawia rozwój spółdzielczości w Galicji;</p> <p>– charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich.</p>	<p>jakie były jego skutki;</p> <p>– opisuje przykłady przedsiębiorczości w zaborze rosyjskim, pruskim i austriackim;</p>	
<p>4. Działalność polityczna na ziemiach polskich</p> <p>– okoliczności narodzin nowych ruchów politycznych na ziemiach polskich</p> <p>– założenia programowe i działalność partii socjalistycznych, nacjonalistycznych i ludowych,</p> <p>– podziały na polskiej scenie politycznej na przełomie XIX i XX w.</p> <p>– przyczyny rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich oraz jej kontekst narodowy i społeczny</p> <p>– przebieg rewolucji lat 1905–1907</p>	<p>– omawia główne założenia nowoczesnych ruchów politycznych (socjalizm, ruch ludowy, ruch narodowy) (XXIII.4)</p> <p>– wyjaśnia społeczne i narodowe aspekty rewolucji w latach 1905–1907 (XXIII.5)</p>	<p>– zna datę rewolucji 1905–1907;</p> <p>– rozwinie skrót: SDKP, SDKPiL, PPS, PSL;</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa;</p> <p>– wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego,</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela, solidaryzm narodowy</i>;</p> <p>– zna datę krwawej niedzieli (22 I 1905);</p> <p>– identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Róży Luksemburg,</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>endecja</i>;</p> <p>– zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), Polskiego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Duma Państwowa, Macierz Szkolna</i>;</p> <p>– zna daty: powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa i Litwy (1900), Stronnictwa Ludowego (1895),</p>	<p>– wyjaśnia, jaki wpływ miała działalność partii politycznych na postawy Polaków pod zaborami;</p> <p>– ocenia skalę realizacji haseł polskich partii politycznych w XIX i na początku XX w.</p>

<p>– powstanie organizacji niepodległościowych (Związek Walki Czynnej, Związek Strzelecki)</p> <p>– znaczenie terminów: <i>solidaryzm narodowy</i>, <i>antysemityzm</i></p> <p>– postacie historyczne: Ludwik Waryński, Józef Piłsudski, Roman Dmowski</p> <p>– znaczenie terminu: <i>organizacja paramilitarna</i></p> <p>– postacie historyczne: Józef Mirecki, Stefan Okrzeja</p>		<p>narodowego i ludowego;</p>	<p>Ignacego Daszyńskiego;</p> <p>– wymienia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich;</p> <p>– wymienia przyczyny i przebieg rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim;</p> <p>– wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami.</p>	<p>Stronnictwa Ludowego (1903);</p> <p>– wymienia założenia programowe SDKPiL i PPS;</p> <p>– przedstawia założenia ruchu robotniczego i ruchu narodowego;</p> <p>– przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w.</p>	<p>Polskiej Partii Socjaldemokratycznej w Galicji i Śląsku (1897);</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Stanisława Stojałowskiego, Franciszka Stefczyka, Marii i Bolesława Wystouchów;</p> <p>– omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich;</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji;</p> <p>– porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL;</p>	
--	--	-------------------------------	--	---	--	--

					– porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r.	
<p>5. Kultura polska na przełomie XIX i XX wieku</p> <p>– program polskiego pozytywizmu i jego teoretycy</p> <p>– znaczenie pracy organicznej i pracy u podstaw dla społeczeństwa polskiego</p> <p>– wzrost popularności powieści i malarstwa historycznego</p> <p>– Młoda Polska i jej wkład w rozwój kultury polskiej przełomu wieków</p> <p>– początki kultury masowej na ziemiach polskich</p> <p>– znaczenie terminów: <i>modernizm</i>, <i>Młoda Polska</i>, <i>realizm</i>,</p> <p>– postacie historyczne: Bolesław Prus, Henryk Sienkiewicz, Maria Konopnicka, Jan Matejko, Stanisław Wyspiański, Helena Modrzejewska</p>	<p>– opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków (XXIII.3)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pozytywizm</i>, <i>praca organiczna</i>, <i>praca u podstaw</i>, <i>Młoda Polska</i>;</p> <p>– identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Elizy Orzeszkowej, Jana Matejki, Marii Konopnickiej, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego;</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc;</p> <p>– podaje przykłady literatury i malarstwa</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>modernizm</i>;</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury;</p> <p>– charakteryzuje kulturę Młodej Polski;</p> <p>– wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>literatura postyczniowa</i>, <i>skauting</i>;</p> <p>– wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury;</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>ogródki jordanowskie</i>,</p> <p>– identyfikuje postacie: Henryka Jordana, Heleny Modrzejewskiej, Andrzeja Małkowskiego, Kazimierza Prószyńskiego;</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego;</p> <p>– charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w.</p>	<p>– ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku pokrzepieniu serc.</p>

		tworzonego ku pokrzepieniu serc.				
Rozdział V: I wojna światowa						
<p>1. Świat na drodze ku wojnie</p> <p>– rola nowych mocarstw (Stany Zjednoczone, Niemcy i Japonia) w zmianie układu sił na świecie</p> <p>– wojna rosyjsko-japońska i jej znaczenie</p> <p>– wyścig zbrojeń – nowe rozwiązania techniczne w służbie armii</p> <p>– narastanie konfliktów politycznych, gospodarczych i militarnych między mocarstwami europejskimi</p> <p>– powstanie trójprzymierza i trójporozumienia</p> <p>– znaczenie terminów: <i>trójprzymierze</i>, <i>trójporozumienie</i></p>	<p>– wymienia główne przyczyny wojny (XXIV.1)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>trójprzymierze/państwo centralne</i>, <i>trójporozumienie/ententa</i>;</p> <p>– wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia;</p> <p>– wskazuje cele trójprzymierza i trójporozumienia;</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń.</p>	<p>– zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907);</p> <p>– wymienia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami;</p> <p>– przedstawia przykłady rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach;</p>	<p>– wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w.;</p> <p>– opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia;</p>		
<p>2. Na frontach I wojny światowej</p> <p>– rola zamachu w Sarajewie dla losów Europy</p> <p>– działania na froncie zachodnim (bitwy nad Marną, pod Verdun)</p> <p>– przebieg walk na froncie wschodnim (bitwy pod Tannenbergiem i Gorlicami)</p>	<p>– wymienia główne przyczyny wojny (XXIV.1)</p> <p>– omawia specyfikę działań wojennych: wojna pozycyjna, manewrowa, działania powietrzne i morskie (XXIV.2)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wielka Wojna</i>, <i>front</i>;</p> <p>– identyfikuje postać Franciszka Ferdynanda Habsburga;</p> <p>– zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914),</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ultimatum</i>, <i>wojna błyskawiczna</i>, <i>wojna pozycyjna</i>, <i>wojna manewrowa</i>, <i>nieograniczona wojna podwodna</i>;</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>U–boot</i>, <i>ofensywa</i>;</p> <p>– identyfikuje postacie: Karola I Habsburga, Wilhelma II, Gawriło Principa;</p>	<p>– zna daty: przyłączenia się Włoch do ententy (1915), bitwy nad Marną (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy pod</p>	<p>– ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej;</p> <p>– ocenia skutki zastosowania nowych rodzajów broni;</p>

<p>– działania wojenne na morzach i ich znaczenie dla przebiegu wojny</p> <p>– okoliczności przystąpienia Stanów Zjednoczonych do wojny</p> <p>– zakończenie działań wojennych – traktat brzeski, rozejm w Compiègne</p> <p>– znaczenie terminów: <i>wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna, państwa centralne</i></p> <p>– postać historyczna: arcyksiążę Franciszek Ferdynand Habsburg</p>	<p>– charakteryzuje postęp techniczny w okresie I wojny światowej (XXIV.3)</p>	<p>wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro-Węgry (28 VII 1914), I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918);</p> <p>– wymienia przyczynę bezpośrednią wybuchu Wielkiej Wojny;</p> <p>– wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej.</p>	<p>– zna daty: wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918);</p> <p>– wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych;</p> <p>– wymienia przyczyny pośrednie wybuchu Wielkiej Wojny;</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni;</p> <p>– wskazuje przyczyny klęski państw centralnych.</p>	<p>– przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy;</p> <p>– przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych.</p>	<p>Tannenbergiem (VIII 1914), ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917);</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro-Węgrzech;</p> <p>– opisuje przebieg walk na froncie zachodnim i wschodnim;</p> <p>– przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech.</p>	<p>– porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim.</p>
<p>3. Rewolucje w Rosji</p> <p>– przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lutowej w Rosji</p>	<p>– opisuje rewolucję i wojnę domową w Rosji (XXIV.4)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>bolszewicy</i>,</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja</i></p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Rada Komisarzy</i></p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów:</p>	<p>– ocenia skutki przewrotu</p>

<p>– konflikt wewnętrzny w okresie dwuwładzy (działalność Lenina, ogłoszenie tzw. tez kwietniowych)</p> <p>– rewolucja październikowa i jej skutki</p> <p>– wojna domowa i interwencje sił ententy</p> <p>– następstwa polityczne i międzynarodowe rewolucji bolszewickiej i wojny domowej</p> <p>– znaczenie terminów: <i>mienszewicy, bolszewicy, Biała Gwardia, Armia Czerwona, Czeka</i></p> <p>– postacie historyczne: Aleksander Kiereński, Włodzimierz Lenin, Feliks Dzierżyński</p>		<p><i>Armia Czerwona, łagry;</i></p> <p>– zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI 1917);</p> <p>– identyfikuje postać Włodzimierza Lenina;</p> <p>– rozwinię skróty ZSRS.</p>	<p><i>lutowa, rewolucja październikowa;</i></p> <p>– zna daty: wojny domowej w Rosji (1919–1922), powstania ZSRS (XII 1922);</p> <p>– identyfikuje postać Mikołaja II;</p> <p>– wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz rewolucji październikowej;</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej;</p> <p>– wymienia, kto sprawuje władzę w Rosji po rewolucji październikowej.</p>	<p><i>Ludowych, dwuwładza, Rząd Tymczasowy, biała gwardia, Czeka, tezy kwietniowe;</i></p> <p>– zna datę obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917);</p> <p>– identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego;</p> <p>– omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej;</p> <p>– określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji.</p>	<p><i>eserowcy, mienszewicy;</i></p> <p>– zna datę powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917);</p> <p>– identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Grigorij Rasputin;</p> <p>– wymienia założenia programowe rosyjskich stronnictw politycznych;</p> <p>– omawia przebieg rewolucji lutowej;</p> <p>– charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji.</p>	<p>bolszewickiego dla Rosji i Europy.</p>
<p>4. Sprawa polska podczas I wojny światowej</p>	<p>– charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>Legiony Polskie;</i></p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kryzys przysięgowy, Błękitna Armia;</i></p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Akt 5 listopada (manifest</i></p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>Kompania Kadrowa, Legion</i></p>	<p>– porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – postawy Polaków w sytuacji nadchodzącej wojny – działania Kompanii Kadrowej i Legionów Polskich – kryzys przysięgowy i jego znaczenie – działalność polskich formacji zbrojnych u boku Rosji – powstanie Błękitnej Armii – postawa państw zaborczych wobec sprawy polskiej – Akt 5 listopada i jego znaczenie dla sprawy polskiej – stanowisko państw ententy w sprawie polskiej – znaczenie orędzie prezydenta T.W. Wilsona dla sprawy polskiej – udział Polaków w obradach konferencji pokojowej w Paryżu i jej decyzje w kwestii ziem polskich – znaczenie terminów: <i>Legiony Polskie, kryzys przysięgowy, Akt 5 listopada, Rada Regencyjna, linia Curzona</i> – postacie historyczne: Józef Haller, Ignacy Jan Paderewski, Thomas Woodrow Wilson, Roman Dmowski, Władysław Grabski 	<p>przededniu i po wybuchu wojny (XXV.1)</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia polski wysiłek zbrojny i dyplomatyczny podczas I wojny światowej (XXV.2) 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę sformowania Legionów Polskich (1914), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego; – wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę kryzysu przysięgowego (VII 1917); – omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy. 	<p><i>dwóch cesarzy), Rada Regencyjna;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918); – wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r.; – przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności. 	<p><i>Puławski, I II Brygada Legionów Polskich;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: odezwy cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Legionu Puławskiego (1914); – przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków.
Rozdział VI: Świat w okresie międzywojennym						
<p>1. Świat po I wojnie światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> – skutki społeczne, ekonomiczne i polityczne I wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postanowienia konferencji paryskiej; ocenia funkcjonowanie 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wielka Czwórka, demilitaryzacja, ład</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plebiscyt, wolne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego;

<p>– traktat wersalski i traktaty pokojowe z państwami centralnymi oraz ich postanowienia</p> <p>– powstanie Ligi Narodów i jej znaczenie w okresie międzywojennym</p> <p>– powstanie nowych lub odzyskanie niepodległości przez narody europejskie (Polska, Czechosłowacja, Królestwo SHS, Litwa, Łotwa, Estonia, Finlandia, Irlandia)</p> <p>– konferencja w Locarno i jej postanowienia</p> <p>– wielki kryzys gospodarczy – przyczyny i jego skutki polityczne</p> <p>– znaczenie terminów: <i>ład wersalski, mały traktat wersalski, demilitaryzacja, państwo monoetniczne, Liga Narodów, czarny czwartek, New Deal</i></p> <p>– postacie historyczne: Franklin Delano Roosevelt</p>	<p>ładu wersalskiego (XXVI.2)</p>	<p>– zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919);</p> <p>– wymienia państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim;</p> <p>– wymienia postanowienia traktatu wersalskiego</p> <p>– przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej;</p>	<p><i>wersalski, czarny czwartek, New Deal;</i></p> <p>– zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia <i>New Deal</i> (1933);</p> <p>– identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta;</p> <p>– wskazuje na mapie państwa powstałe po I wojnie światowej;</p> <p>– wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów.</p>	<p><i>miasto, mały traktat wersalski;</i></p> <p>– charakteryzuje postanowienia małego traktatu wersalskiego;</p> <p>– charakteryzuje działalność Ligi Narodów;</p> <p>– charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim;</p> <p>– charakteryzuje postanowienia konferencji w Locarno.</p>	<p>ZSRS do Ligi Narodów (1934)</p> <p>– identyfikuje postacie: Davida Lloyd George’a, Thomasa Wilsona, Vittorio Orlando;</p> <p>– omawia postanowienia pokojów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec;</p>	<p>– ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie;</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno.</p>
<p>2. Narodziny faszyzmu</p> <p>– przyczyny powojennego kryzysu demokracji</p> <p>– powstanie i rozwój niemieckiego narodowego socjalizmu (ideologia,</p>	<p>– charakteryzuje oblicza totalitaryzmu (niemieckiego narodowego socjalizmu [...]) (XXVI.3)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>fasyzm, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, führer;</i></p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>marsz na Rzym, antysemityzm, ustawy norymberskie,</i></p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>noc długich noży, ustawy norymberskie, noc</i></p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>korporacja, pucz, indoktrynacja;</i></p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy totalitarne;</p>

<p>działalność partii narodowosocjalistycznej)</p> <ul style="list-style-type: none"> – okoliczności przejęcia władzy przez A. Hitlera, budowa państwa i społeczeństwa totalitarnego w Niemczech – represje i zbrodnie nazistów w pierwszych latach sprawowania władzy w Niemczech – znaczenie terminów: <i>faszyzm, narodowy socjalizm (nazizm), system monopartyjny, propaganda, totalitaryzm, autorytaryzm, antysemityzm, ustawy norymberskie, „noc długich noży”, obóz koncentracyjny, „noc kryształowa”, hitlerjugend</i> – postaci historyczne: Adolf Hitler, Josef Goebbels, Heinrich Himmler 		<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: marszu na Rzym (1922), przejęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933); – identyfikuje postać Adolfa Hitlera; – wymienia cechy charakterystyczne nazizmu. 	<p><i>totalitaryzm, Gestapo;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935), nocy kryształowej (1938); – identyfikuje postać Josefa Goebbelsa, Heinricha Himmlera; – opisuje okoliczności przejęcia władzy przez Adolfa Hitlera; – charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów. 	<p><i>kryształowa, totalitaryzm;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przejęcia przez Benita Mussoliniego funkcji premiera (1922), funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), przejęcia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934); – wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: puczu monachijskiego (1923), podpalenia Reichstagu (II 1933); – przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej; – omawia przyczyny popularności nazistów w Niemczech. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r.; – ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Adolfa Hitlera na życie obywateli.
<p>3. ZSRS – imperium komunistyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> – ekspansja terytorialna Rosji Radzieckiej – utworzenie ZSRS – okoliczności przejęcia władzy przez J. Stalina i metody jej sprawowania – funkcjonowanie gospodarki w ZSRS w okresie międzywojennym – terror komunistyczny i wielka czystka 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje oblicza totalitaryzmu ([...] systemu sowieckiego) (XXVI.3) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>stalinizm, kult jednostki, łagier;</i> – zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939); 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, Gułag;</i> – zna datę układu w Rapallo (1922); 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kołchoz, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa, czystka;</i> – zna daty: ogłoszenia NEP 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>komunizm wojenny;</i> – wskazuje na mapie największe skupiska łagrów; 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę Stalina wobec przeciwników; – ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzonych w ZSRS przez Stalina.

<ul style="list-style-type: none"> – propaganda komunistyczna – stosunki sowiecko-niemieckie w okresie międzywojennym i znaczenie współpracy tych państw – powstanie, cele i działalność Kominternu – znaczenie terminów: <i>stalinizm, NKWD, kultura jednostki, wielka czystka, komunizm wojenny, Nowa Ekonomiczna Polityka, kolektywizacja, gospodarka planowa, Gułag, łagry</i> – postać historyczna: Józef Stalin 		<ul style="list-style-type: none"> - rozwinięcie skrót NEP; – identyfikuje postać Józefa Stalina; – wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki; - rozwinięcie skrót NKWD; – wymienia metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów. 	<ul style="list-style-type: none"> (1921), wielkiej czystki (1936–1938), kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933); - rozwinięcie skrótów: WKP(b); – identyfikuje postacie: Władysława Mołotowa, Joachima Ribbentropa; – omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy; – charakteryzuje reformy gospodarcze Józefa Stalina. 	
<p>4. Kultura i zmiany społeczne w okresie międzywojennym</p> <ul style="list-style-type: none"> – przemiany społeczne i obyczajowe po I wojnie światowej – przemiany w modzie i życiu codziennym – rozwój nauki i techniki (wynalazki, środki transportu publicznego, motoryzacja, kino, radio, telewizja) – kultura masowa i jej wpływ na społeczeństwo 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kulturowe i cywilizacyjne następstwa wojny (XXVI.1) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mass media, emancypacja, prawa wyborcze</i>; – identyfikuje postać Charliego Chaplina; – wymienia rodzaje mass mediów; 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rozwój środków komunikacji i mass mediów w okresie międzywojennym; – charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>modernizm, dadaizm, surrealizm, futurizm</i>; – identyfikuje postać Orsona Wellesa; – wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>funkcjonalizm, socrealizm, indoktrynacja</i>; – identyfikuje postać Rudolfa Valentino ; – zna datę przyznania prawa 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej.

<p>– nowe kierunki w architekturze i sztuce</p> <p>– znaczenie terminów: <i>emancypacja, kultura masowa, mass media, produkcja taśmowa, indoktrynacja, funkcjonalizm</i></p> <p>– postacie historyczne: Orson Wells, Charlie Chaplin</p>		<p>– wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce;</p> <p>– przedstawia społeczne skutki I wojny światowej.</p>		<p>architekturze i sztuce.</p>	<p>wyborczego kobietom w Polsce (1918);</p> <p>– wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym.</p>	
<p>5. Świat na drodze ku II wojnie światowej</p> <p>– militaryzacja Niemiec i jej konsekwencje</p> <p>– znaczenie zbliżenia politycznego Włoch, Niemiec i Japonii</p> <p>– okoliczności <i>Anschlussu</i> Austrii – polityka ustępstw Zachodu wobec Niemiec – konferencja w Monachium i jej następstwa</p> <p>– Europa w przededniu wojny – aneksja Czechosłowacji, zajęcie Kłajpedy przez III Rzeszę</p> <p>– znaczenie terminów: <i>remilitaryzacja, Anschluss, państwa osi, polityka ustępstw</i></p> <p>– postać historyczna: Neville Chamberlain</p>	<p>– opisuje politykę hitlerowskich Niemiec służącą rozbiciu systemu wersalskiego w Europie (XXX.1)</p> <p>– charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec Hitlera (XXX.2)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>aneksja, Anschluss, oś Berlin-Rzym-Tokio (państwa osi)</i>;</p> <p>– identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera;</p> <p>– wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch;</p> <p>– podaje przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Hitlera.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>appeasement</i>;</p> <p>– zna daty: <i>Anschlussu</i> Austrii (III 1938), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938);</p> <p>– wymienia postanowienia konferencji w Monachium.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>remilitaryzacja</i>;</p> <p>– zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939);</p> <p>– przedstawia przyczyny <i>Anschlussu</i> Austrii;</p> <p>– identyfikuje postać Neville’a Chamberlaina;</p> <p>– przedstawia proces militaryzacji Niemiec;</p>	<p>– zna daty: proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939);</p> <p>– przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej.</p>	<p>– ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium;</p> <p>– ocenia skutki polityki <i>appeasementu</i> dla Europy.</p>

				– omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej.		
Rozdział VII: Polska w okresie międzywojennym						
1. Odrodzenie Rzeczypospolitej – sytuacja ziem polskich pod koniec I wojny światowej – powstanie lokalnych ośrodków polskiej władzy: Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie, Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego, Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu i	– omawia proces formowania się centralnego ośrodka władzy państwowej (XXVIII.1) – charakteryzuje skalę i skutki wojennych zniszczeń oraz dziedzictwa	– zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918); – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego;	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>Tymczasowy Naczelnik Państwa</i> ; – identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego;	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>nacjonalizacja</i> ; – umiejscawia w czasie powołanie rządu Moraczewskiego (18 XI 1918) oraz rządu Ignacego Jana	– przedstawia założenia programowe tymczasowych ośrodków władzy; – przedstawia założenia programowe rządu Jędrzeja Moraczewskiego.	– charakteryzuje sytuację polityczną na ziemiach polskich w pierwszym roku niepodległości; – ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości;

<p>Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej w Lublinie</p> <ul style="list-style-type: none"> – powrót J. Piłsudskiego z Magdeburga i przejęcie władzy – powołanie i pierwsze reformy rządów J. Moraczewskiego i I.J. Paderewskiego – znaczenie terminów: <i>Naczelnik Państwa</i> – postaci historyczne: Ignacy Daszyński, Jędrzej Moraczewski 	<p>zaborowego (XXVIII.1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich; – wie, dlaczego 11 listopada stał się symboliczną datą odzyskania przez Polskę niepodległości. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Piłsudskiego. 	<p>Paderewskiego (I 1919);</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę. 		<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości.
<p>2. Kształtowanie się granic odrodzonej Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> – spór o kształt odrodzonej Polski – koncepcje granic i koncepcje państwa R. Dmowskiego i J. Piłsudskiego – konflikt polsko-ukraiński o Galicję Wschodnią – przebieg i skutki powstania wielkopolskiego – zaślubiny z morzem i odzyskanie Pomorza przez Polskę – wyniki plebiscytów na Warmii, Mazurach i Powiślu – wojna polsko-bolszewicka (wyprawa na Kijów, Bitwa Warszawska, pokój w Rydze i jego postanowienia) – problem Litwy Środkowej, „bunt” gen. L. Żeligowskiego i jego skutki 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia proces kształtowania się granic (decyzje wersalskie, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie) (XXVII.2) – opisuje wojnę polsko-bolszewicką i jej skutki (XXVII.3) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>plebiscyt</i>; – zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921); – identyfikuje postaci: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego; – wymienia postanowienia pokoju ryskiego; –wymienia wydarzenia, które miały wpływ na 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>Orlęta lwowskie</i>; – zna daty: wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), pierwszego powstania śląskiego (1919), drugiego powstania śląskiego (1920), trzeciego powstania śląskiego (1921); – identyfikuje postaci: Lucjana Żeligowskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>linia Curzona</i>, <i>„cud nad Wisłą”</i>, <i>koncepcja inkorporacyjna</i>, <i>koncepcja federacyjna</i>, <i>„bunt” Żeligowskiego</i>; – zna daty: włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922), plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920); – identyfikuje postać Józefa Hallera; – charakteryzuje kształtowanie się granic odrodzonej Polski z wykorzystaniem mapy; – przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego pod 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej; – ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu; – ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska; – omawia okoliczności zaślubin Polski z morzem.

<p>– przyczyny wybuchu III powstania śląskiego oraz jego skutki</p> <p>– konflikt z Czechosłowacją o Śląsk Cieszyński</p> <p>– znaczenie terminów: <i>koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, Orłęta Lwowskie, „cud nad Wisłą”, linia Curzona, bunt Żeligowskiego, plebiscyt</i></p> <p>– postacie historyczne: Symon Petlura, Lucjan Żeligowski, Wojciech Korfanty</p>		<p>kształt granic państwa polskiego.</p>	<p>Wincentego Witosa, Ignacego Jana Paderewskiego;</p> <p>– wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszar powstania wielkopolskiego;</p> <p>– omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej;</p> <p>– przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską;</p> <p>– omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego;</p> <p>– omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku.</p>	<p>– identyfikuje postacie: Wojciecha Korfantego, Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego;</p> <p>– wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim;</p> <p>– porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną;</p> <p>– charakteryzuje przebieg wojny polsko-bolszewickiej;</p> <p>– wskazuje na mapie obszary plebiscytowe, zasięg powstań śląskich,</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich.</p>	<p>koniec 1918 i 1 1919 r.;</p> <p>– omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki;</p> <p>– opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki.</p>	
--	--	--	---	---	--	--

<p>3. Rządy parlamentarne</p> <p>– początki odbudowy państwowości polskiej – trudności w unifikacji państwa</p> <p>– postanowienia małej konstytucji z 1919 r.</p> <p>– ustrój II Rzeczypospolitej w świetle konstytucji marcowej z 1921 r.</p> <p>– sytuacja międzynarodowa odrodzonego państwa na początku lat dwudziestych – sojusze z Francją i Rumunią</p> <p>– elekcja G. Narutowicza na prezydenta i jego zabójstwo</p> <p>– rząd W. Grabskiego i jego reformy</p> <p>– charakterystyka rządów parlamentarnych w latach 1919–1926</p> <p>– znaczenie terminów: <i>mała konstytucja, konstytucja marcowa, kontrasygnata, Kresy Wschodnie, dywersja, Korpus Ochrony Pogranicza</i></p> <p>– postacie historyczne: Wincenty Witos, Wojciech Korfanty, Roman Rybarski, Gabriel Narutowicz, Stanisław Wojciechowski</p>	<p>– omawia proces formowania się centralnego ośrodka władzy państwowej (XXVII.1)</p> <p>– charakteryzuje ustrój polityczny Polski na podstawie konstytucji marcowej z 1921 r. (XXVIII.2)</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (XXVIII.5)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>Naczelnik Państwa</i>;</p> <p>– zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta (XII 1922), układu polsko-francuskiego (II 1921),;</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego;</p> <p>– wymienia partie polityczne II Rzeczypospolitej;</p> <p>– wymienia państwa , z którymi II Rzeczypospolita zawarła sojusze.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mała konstytucja, konstytucja marcowa, hiperinflacja</i>;</p> <p>– zna daty: pierwszych wyborów do sejmu ustawodawczego (I 1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922);</p> <p>– wymienia postanowienia konstytucji marcowej;</p> <p>– wymienia postanowienia sojuszy Polski z Francją i Rumunią;</p> <p>– identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfantego,</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wojna celna, system parlamentarny, Kresy Wschodnie</i>;</p> <p>– wymienia postanowienia małej konstytucji;</p> <p>– omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza;</p> <p>– charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata, dywersja</i>;</p> <p>– identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Ignacego Daszyńskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya;</p> <p>– charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej;</p>	<p>– ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926;</p> <p>– charakteryzuje wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej.</p>
--	---	--	---	--	--	---

			Władysława Grabskiego.			
<p>4. Zamach majowy i rządy sanacji</p> <p>– przyczyny i przejawy kryzysu rządów parlamentarnych w II Rzeczypospolitej</p> <p>– przebieg i skutki zamachu majowego</p> <p>– wybór I. Mościckiego na prezydenta</p> <p>– wzmocnienie władzy wykonawczej poprzez wprowadzenie noweli sierpniowej i konstytucji kwietniowej z 1935 r.</p> <p>– stosunek rządów sanacyjnych do opozycji politycznej (proces brzeski, wybory brzeskie)</p> <p>– stosunki międzynarodowe władz sanacyjnych – koncepcja Międzymorza, polityka równowagi</p> <p>– relacje Polski z Niemcami i ZSRR (traktat o nieagresji z ZSRR, deklaracja o niestosowaniu przemocy z Niemcami)</p> <p>– śmierć J. Piłsudskiego i rywalizacja o władzę w obozie sanacji</p> <p>– polski autorytaryzm na tle europejskim</p> <p>– znaczenie terminów: <i>przewrót majowy, piłsudczycy, sanacja, autorytaryzm, nowela sierpniowa, BBWR, Centrolew, wybory brzeskie,</i></p>	<p>– omawia kryzys demokracji parlamentarnej w Polsce – przyczyny, przebieg i skutki przewrotu majowego (XXVIII.3)</p> <p>– opisuje polski autorytaryzm (XXVIII.4)</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (XXVIII.5)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zamach majowy, sanacja;</i></p> <p>– zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935);</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego, Stanisława Wojciechowskiego;</p> <p>– wymienia nazwy traktatu z ZSRR i układu z Niemcami z okresu polityki równowagi;</p>	<p>– zna daty: traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934);</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: nowela sierpniowa, autorytaryzm, konstytucja kwietniowa, polityka równowagi;</p> <p>– identyfikuje postać Józefa Becka;</p> <p>– wymienia przyczyny zamachu majowego;</p> <p>– charakteryzuje przebieg zamachu majowego;</p> <p>– przedstawia postanowienia</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, wybory brzeskie;</i></p> <p>– zna datę dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930);</p> <p>– identyfikuje postacie: Macieja Rataja, Walerego Sławka, Edwarda Rydza-Śmigłego;</p> <p>– opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego;</p>	<p>– zna datę procesu brzeskiego (1932);</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>partyjniactwo „cuda nad urną”, grupa pułkowników;</i></p> <p>– porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej;</p> <p>– charakteryzuje rządy sanacyjne;</p> <p>– przedstawia politykę sanacji wobec opozycji;</p> <p>– omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego.</p>	<p>– charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie;</p> <p>– ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli.</p>

<p><i>proces brzeski, konstytucja kwietniowa, Bereza Kartuska</i> – postacie historyczne: Ignacy Mościcki, Walery Sławek, Józef Beck, Edward Rydz-Śmigły</p>			<p>konstytucji kwietniowej.</p>			
<p>5. Osiągnięcia II Rzeczypospolitej</p> <p>– problemy gospodarki II RP (różnice w rozwoju gospodarczym ziem polskich, trudności w ich integracji, podział na Polskę A i B)</p> <p>– reformy gospodarcze dwudziestolecia międzywojennego – reformy W. Grabskiego (walutowa) i E. Kwiatkowskiego (budowa Gdyni oraz COP)</p> <p>– wielki kryzys gospodarczy w Polsce</p> <p>– struktura społeczna, narodowościowa i wyznaniowa II Rzeczypospolitej</p> <p>– polityka II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych</p> <p>– znaczenie terminów: <i>magistrala węglowa, reforma walutowa, Centralny Okręg Przemysłowy, asymilacja narodowa, getto ławkowe, numerus clausus</i></p> <p>– postać historyczna: Eugeniusz Kwiatkowski, Władysław Grabski</p>	<p>– ocenia życie społeczno-gospodarcze II Rzeczypospolitej, uwzględniając kryzysy i osiągnięcia (XXIX.3)</p> <p>– charakteryzuje społeczną, narodowościową i wyznaniową strukturę państwa polskiego (XXIX.1)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy;</i></p> <p>– wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię;</p> <p>– wymienia różnice między Polską A i Polską B;</p> <p>- rozwinie skrót COP;</p> <p>– charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej pod względem narodowościowym;</p> <p>– przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>reforma rolna, reforma walutowa, hiperinflacja, magistrala węglowa;</i></p> <p>– identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego;</p> <p>– na podstawie mapy wymienia okręgi przemysłowe II Rzeczypospolitej;</p> <p>– omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej;</p> <p>– wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego;</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>asymilacja narodowa, getto ławkowe, hiperinflacja;</i></p> <p>– zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937);</p> <p>– wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej;</p> <p>– przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi</p>	<p>– zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931);</p> <p>– opisuje sposoby przezwycięzania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej;</p> <p>– charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców.</p>	<p>– ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej;</p> <p>– ocenia znaczenie portu gdyńskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej;</p> <p>– ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego;</p> <p>– ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni; 	<ul style="list-style-type: none"> borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości; – omawia założenia i realizację reformy rolnej; – omawia stosunki polsko– żydowskie; – wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa; 		
<p>6. Kultura i nauka II RP</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój szkolnictwa w II Rzeczypospolitej – osiągnięcia polskiej nauki (filozofia, matematyka, chemia) – dorobek i twórcy polskiej kultury w dwudziestoleciu międzywojennym (literatura, poezja, malarstwo, architektura) – rozwój polskiej kinematografii – postacie historyczne: Stefan Banach, Władysław Reymont, Stefan Żeromski, Witold Gombrowicz, Bruno Schulz, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Julian 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze osiągnięcia kulturalne i naukowe Polski w okresie międzywojennym (XXIX.3) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>analfabetyzm</i>; – identyfikuje postacie: Władysława Reymonta, Stefana Żeromskiego; – wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym i ich dzieła; – wymienia nurty, które powstały w 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekspresjonizm</i>, <i>impresjonizm</i>; – identyfikuje postacie: Zofii Nałkowskiej, Marii Dąbrowskiej, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima; – omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>formizm</i>, <i>modernizm</i>, <i>funkcjonalizm</i>; – identyfikuje postacie: Franciszka Żwirki, Stanisława Wigury; – wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II RP; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>skamandryci</i>, <i>awangarda</i>; – zna datę reformy szkolnictwa (1932); – identyfikuje postacie: Brunona Schulza, Tadeusza Dołęgi-Mostowicza, Hanki Ordonówny; 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym.

<p>Tuwim, Zofia Nałkowska, Maria Dąbrowska, Franciszek Żwirko, Stanisław Wigura – znaczenie terminów: <i>analfabetyzm, awangarda, Enigma, Luxtorpeda</i></p>		<p>malarstwie i architekturze.</p>	<p>– wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych.</p>	<p>– wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej;</p>	<p>– wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia; – charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze i literaturze II Rzeczypospolitej.</p>	
<p>7. Schyłek niepodległości – postawa Polski wobec decyzji konferencji monachijskiej – zajęcie Zaolzia przez Polskę – niemieckie żądania wobec Polski – stanowisko władz polskich wobec roszczeń Hitlera – zacieśnienie współpracy Polski z Francją i Wielką Brytanią – pakt Ribbentrop–Mołotow i jego konsekwencje – postawa społeczeństwa polskiego wobec zagrożenia wybuchem wojny – postacie historyczne: Joachim von Ribbentrop, Władysław Mołotow</p>	<p>– przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (XXVIII.5) – charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec Hitlera (XXX.2) – wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop–Mołotow (XXX.3)</p>	<p>– zna datę paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939); – wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym; – przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r.; – wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>Zaolzie, eksterytorialność</i>; – zna datę zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938); – identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Władysława Mołotowa, Józefa Becka; – wskazuje na mapie: Zaolzie, obszary, które na mocy paktu Ribbentrop–Mołotow</p>	<p>– charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym; – wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej; – wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i</p>	<p>– zna datę przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939); – przedstawia przyczyny konfliktu polsko-czechosłowackiego o Zaolzie; – charakteryzuje relacje polsko-brytyjskie i polsko-francuskie w przededniu II wojny światowej; – wyjaśnia, jaki wpływ miały</p>	<p>– ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej; – ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia.</p>

			<p>miały przypaść III Rzeszy i ZSRS;</p> <p>– omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich;</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop– Mołotow.</p>	<p>Francji wobec Polski w 1939 r.</p>	<p>brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera;</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop- Mołotow.</p>	
--	--	--	---	---------------------------------------	---	--